

Arbeids- og sosialkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Vår dato 02.11.2009
Vår referanse DM 240500

Høring om Statsbudsjettet 2010

Krisen er ikke over

NHOs medlemsbedrifter – både i spesielt valutafølsomme næringer som industri og reiseliv, og i bygge- og anleggsnæringen – vurderer markedssituasjonen i 2010 som utfordrende, og frykter fall i både salgspriser, omsetning og lønnsomhet neste år. Fortsatt økning i ledigheten bør tilsi en kraftfull satsing på områder som er viktig for konkurranseutsatte bedrifter og som styrker økonomiens langsiktig vekstevne.

Arbeidslinja må prioriteres

NHO er fornøyd med at sentrale tiltak er videreført i arbeidsmarkedspolitikken. Endringene i permitteringsregelverket og styrkingen av arbeidsmarkedstiltakene er viktige grep for å bekjempe korttids- og langtidsledighet. Arbeidslinja må legges til grunn for den samlede politikk for velferd og arbeid. Det handler om å få flere inn i arbeidsstyrken og sørge for at de som er yrkesaktive ikke forsvinner ut. Den viktigste langsiktige begrensningen for vekst i norsk økonomi fremover vil være tilgangen på kompetent arbeidskraft. På kort sikt er det derfor viktig å sørge for at stigende arbeidsledighet ikke fører til permanent frafall fra arbeidsstyrken.

Arbeidsavklaringspenger må innføres som fastsatt

Innføringen av arbeidsavklaringspenger fra og med 1. mars 2010 er et viktig virkemiddel for å nå NAV-reformens mål om mer helhetlig bistand og bedre oppfølging av brukerne, og vil kunne bidra til at flere kan komme raskere tilbake i arbeid. Dette er viktig for å gjennomføre arbeidslinja. NHO er innforstått med at innføringen er omfattende, men er ikke tilfreds med at det signaliseres usikkerhet om ikrafttreddelsen av reformen selv etter at den har blitt utsatt fra 1. oktober 2009 til 1. mars 2010. Innføringen vil innebære et økt behov for tiltaksplasser for personer på arbeidsavklaringspenger. NHO mener dette kan løses gjennom en omfordeling innenfor det allerede planlagte tiltakstilbudet for 2010.

Behov for ny IA-avtale

Utviklingen i sykefraværet

Sykefraværet steg i årene fra 2001 og frem til 2003, *se figur 1*. For å utjevne fluktuasjoner mellom kvartalene regnes det i vedlagte figur på en tallserie med glidende gjennomsnitt. Denne tallserien uttrykker bedre hvordan sykefraværet utvikler seg over tid. Ved årsskiftet 2003/2004 falt fraværet betydelig blant annet som følge at IA-arbeidet var reelt iverksatt og IA-genererte regelendringer i forhold til legers sykmeldingspraksis, *se figur 2*. Fra 2006 viser det seg at sykefraværet i Norge stabiliserte seg på et lavere nivå enn i det første tidsrommet av IA-avtalen. Den stabile utviklingen er spesielt positiv fordi sykefravær erfaringsmessig ofte øker når det er gode tider.

IA virket da virkemidlene var på plass

I år har sykefraværet økt noe. Etter 2. kvartal 2009 ligger sykefraværet på samme nivå som i 2001, men er fortsatt betydelig lavere enn i 2003. Da virkemidlene var på plass ga det betydelige resultater på sykefraværet som har vedvart. Det viser seg at sykefraværet i 2.

kvartal 2009 er 12,5 prosent lavere enn i 1. kvartal 2004. IA har ført til en vellykket håndtering av sykefravær. Hovedansvaret er lagt til arbeidsplassen og sykefravær er ikke lengre en privatsak. Dialog og tilrettelegging er viktige stikkord for IA-metoden.

NHO har gode resultater

Fra 1. kvartal 2004 til 2. kvartal 2009 er det legemeldte fraværet i NHOs medlemsbedrifter redusert med 20,8 prosent, mens nedgangen for øvrig er på 13 prosent, *se figur 3*. NHO-bedriftene har altså vært en vesentlig bidragsyter for å få sykefraværet i Norge ned på et lavere nivå.

Statsbudsjettet 2010

I budsjettet er det lagt inn høye tall for forventet vekst i sykepengegrunnlag og sykepengetilbøyelighet for 2009, begge med 7 prosent, *se figur 4*. Dette får også budsjettmessige konsekvenser for 2010. Sykepengegrunnlaget i år øker dermed langt mer enn lønnsveksten i økonomien. Økt sykefravær kan være av midlertidig karakter, blant annet knyttet til finanskrise og en mulig pandemi. Forutsetningene for 2010 er satt nøytralt, og uttykker ikke partenes ambisjon i forhold til arbeidet med å redusere sykefraværet.

NAV må styrke sin del av IA-arbeidet

NAV har en kjernefunksjon i IA-arbeidet, både i å støtte opp om bedriftenes innsats gjennom Arbeidsslivssenterene, samt direkte oppfølging av sykemeldte gjennom dialogmøter. To rapporter fra Riksrevisjonen¹ viser at NAV har store utfordringer med å gjennomføre disse funksjonene på en tilfredsstillende måte. En ny IA-avtale er helt avhengig av en forsterket innsats fra alle arbeidslivets aktører, inkludert NAV.

Ny IA-avtale

NHOs medlemsbedrifter er opptatt av å redusere sykefraværet. Sykefravær medfører både direkte og indirekte kostnader for en bedrift i form av redusert produktivitet og lønnsomhet. Sykefraværet er for høyt og potensialet i nytt regelverk er ikke tatt ut. NHOs syn er at systematisk sykefraværarbeid gir resultater. Vi tror at de grep som er tatt er riktige og at en større grad av etterlevelse fra alle parter vil gi resultater. For eksempel vil det å ta i bruk regelendringene fra 2007 om oppfølging av sykemeldte gi positivt bidrag, spesielt gjennomføringen av dialogmøter.

Vennlig hilsen

NÆRINGSLIVET HOVEDORGANISASJON

Avdeling Arbeidsliv

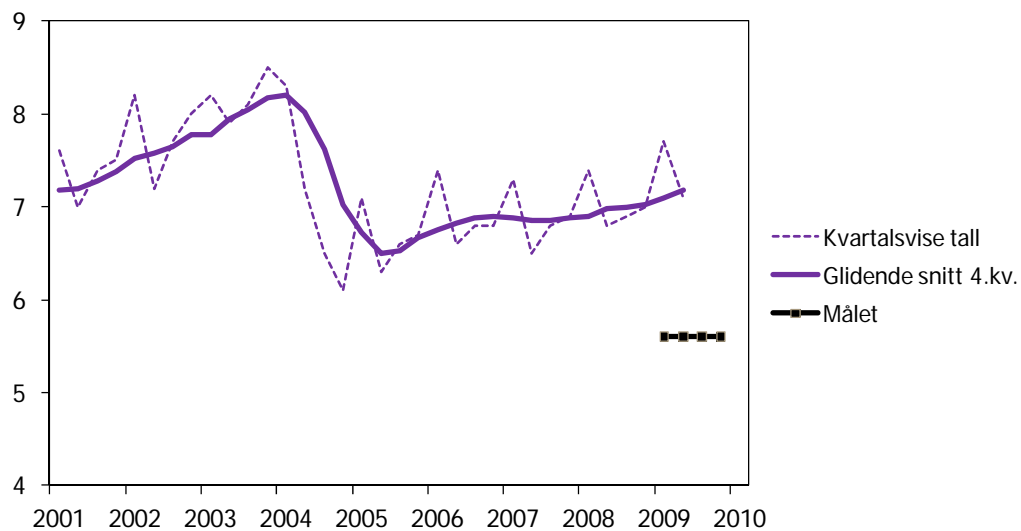
Liv Ragnhild Teig

Avdelingsdirektør

¹ Riksrevisjonens rapport om revisjonen av Arbeids- og velferdsetaten for budsjettåret 2008, Riksrevisjonens undersøkelse av NAVs innsats for et inkluderende arbeidsliv gjennom arbeidslivssentrene og tilretteleggingstilskuddet.

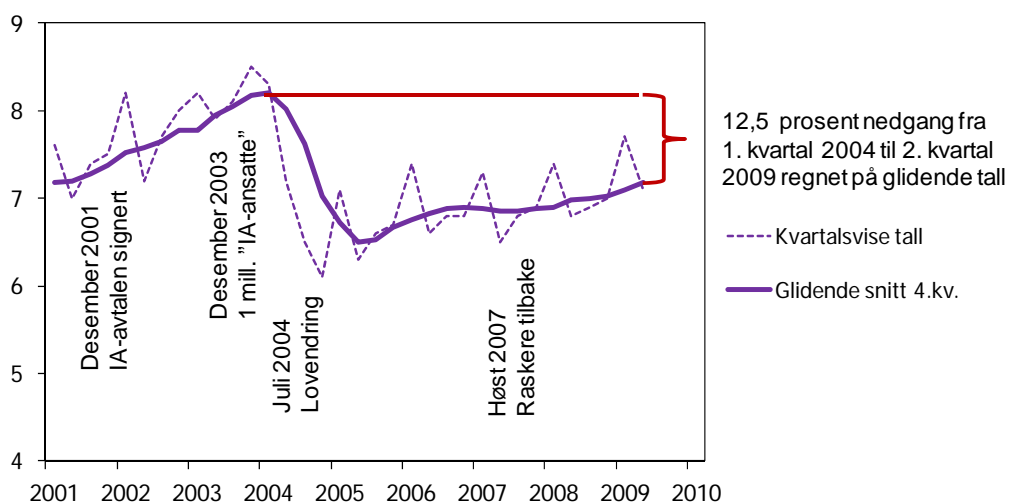
Vedlegg

Figur 1 – Sykefravær hele landet

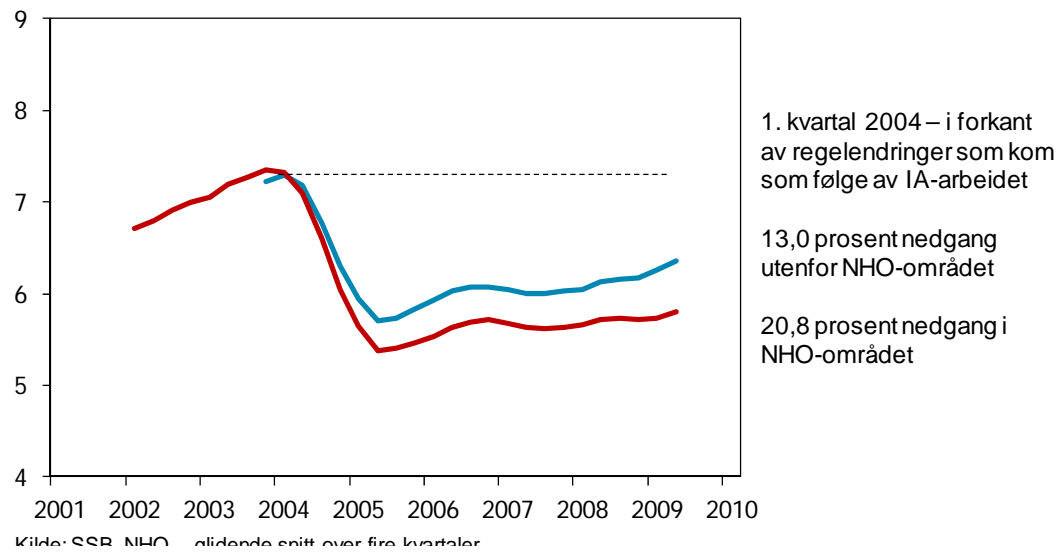
Kilde: SSB
Sykefravær i prosent av avtalte dagsverk for alle arbeidstakere

Figur 2 – IA virket da virkemidlene var på plass

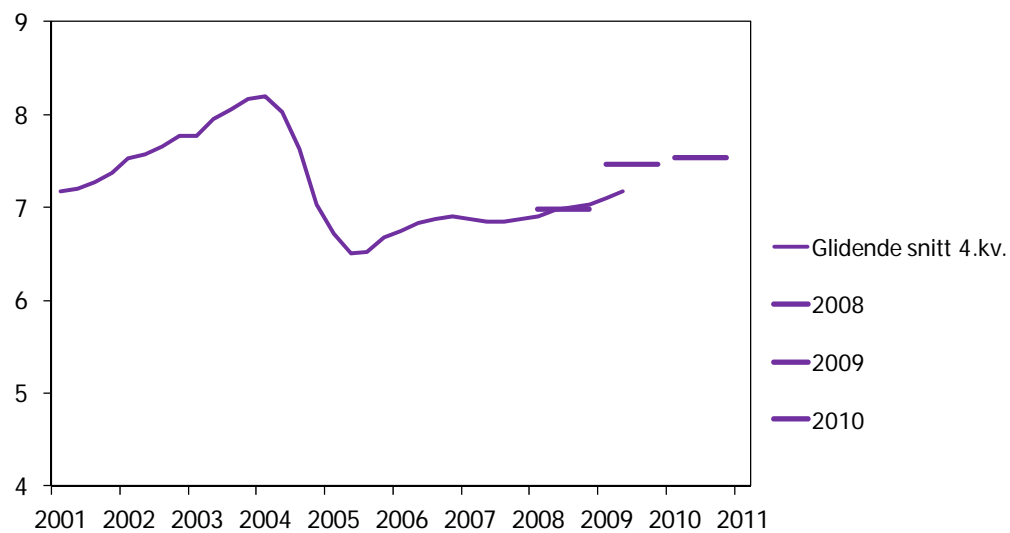

Kilde: SSB
Sykefravær i prosent av avtalte dagsverk for alle arbeidstakere

Figur 3 – Legemeldt sykefravær

Figur 4 – Sykefravær hele landet

Kilde: SSB, NB 2010
 Sykefravær i prosent av avtalte dagsverk for alle arbeidstakere